

Toelichting Eis 8.1

Onderstaand de selectie van criteria uit de MVI criteriatool van PIANOO voor de productcategorieën Drukwerk en Papier die voor de uitvraag van ROC Midden Nederland van toepassing zijn.

1 Drukwerk

1.1 Vezels

1.1.1 70% van het vezelmateriaal uit duurzaam beheerde bossen of gerecycled materiaal

De vezelgrondstof mag uit gerecyclede of primaire vezels bestaan. Primaire vezels mogen niet afkomstig zijn van genetisch gemodificeerde soorten. Voor alle vezels zijn geldige handelsketencertificaten vereist van onafhankelijke certificatiesystemen zoals Forest Stewardship Council ([FSC](#)), het Programme for the Endorsement of Forest Certification ([PEFC](#)) of gelijkwaardig, of leveringsbonnen van papier voor recycling volgens [EN 643](#).

Minstens 70% van het vezelmateriaal voor het product moet komen uit duurzaam beheerde bossen, gecertificeerd door onafhankelijke handelsketenregelingen, en/of moet gerecycled materiaal zijn. Hergebruik van afvalmateriaal in het papierproductieproces (papieruitval van papierfabrieken (zelf geproduceerd of ingekocht) is uitgesloten van de berekening van gerecyclede vezels. Ongecertificeerd primair materiaal moet afkomstig zijn van legale bronnen en voldoen aan controle-eisen.

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op de [website van PIANOO](#). Producten met de volgende keurmerken voldoen in elk geval aan deze eis:
 - [EU Ecolabel voor bedrukt papier, kantoomateriaal van papier en draagtassen van papier \(Besluit 2020/1803\)](#);
 - [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Besluit 2019/70\)](#), inclusief documentatie die aantoont dat het papier voor het desbetreffende kantoorartikel wordt gebruikt;
 - [Nordic Swan](#) Copy and printing paper;
 - [Blue Angel](#) Recycled paper of [Blue Angel](#) Environmentally Friendly Printing Papers;
 - FSC, PEFC.
- Of gelijkwaardig.

1.2 Bleken van pulp

1.2.1 Gebruik van elementair chloor verboden bij het bleken van pulp

Deze eis geldt voor pulp- en papierfabrikanten. Pulp moet gebleekt zijn zonder gebruik van elementair chloor (ECF) of geheel zonder chloor (TCF). Chloorgas mag niet als bleekmiddel worden gebruikt. Deze eis geldt niet voor het gebruik van chloorgas in samenhang met de productie en de toepassing van chloordioxide, omdat dit een milieuvriendelijker alternatief is dan het direct gebruik van chloorgas.

Hoewel deze eis ook van toepassing is op het bleken van gerecyclede vezels, wordt aanvaard dat de vezels in hun vorige levenscyclus met chloorgas kunnen zijn gebleekt.

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op [de website van PIANOO](#). Producten met de volgende keurmerken voldoen in elk geval aan deze eis:
 - [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Besluit 2019/70\)](#);
 - [Nordic Swan](#) Copy and printing paper;
 - [Blue Angel](#) Recycled paper of [Blue Angel](#) Environmentally Friendly Printing Papers.
- Of gelijkwaardig.

1.3 Energieverbruik

1.3.1 Maximaal energieverbruik volgens EU Ecolabel - Papierproductie

De energie die wordt verbruikt bij de productie van papier moet voldoen aan het maximale energieverbruik (elektriciteit en brandstof) zoals gedefinieerd in criterium 2 van het [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Bijlage I van Besluit \(EU\) 2019/70 van de Commissie\)](#).

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op [de website van PIANOO](#). Producten met de volgende keurmerken voldoen in elk geval aan deze eis:
 - [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Besluit 2019/70\)](#);
 - Nordic Ecolabel copy and printing paper, maar alleen als de som van de punten voor elektriciteit en brandstof niet hoger is dan 2,5 (conform het EU Ecolabel criterium 2). Om dit aan te tonen dient de berekening te worden meegestuurd.
- Of gelijkwaardig.

1.4 Afval

1.4.1 Afvalbeheersysteem is verplicht - Drukwerk

De locatie waar het product wordt gemaakt, beschikt over een afvalbeheersysteem dat omschrijft welke maatregelen zijn genomen om de hoeveelheid vast en vloeibaar afval te verminderen (inclusief papierafval, inktafval, afval van reinigingsmiddelen en vochtwater zoals gedefinieerd door lokale of nationale regelgevende instanties).

Documentatie over het afvalbeheersysteem moet ten minste informatie over de volgende procedures bevatten:

- verwerken, inzamelen, scheiden en gebruiken van recycleerbare materialen afkomstig van de afvalstroom;
- terugwinning van materialen voor andere toepassingen, zoals verbranding voor processtoomopwekking of warmteopwekking of voor de agrarische toepassingen;
- verwerken, inzamelen, scheiden en afvoeren van gevaarlijk afval zoals omschreven door de desbetreffende regelgevende lokale en nationale instanties;
- doelstellingen voor voortdurende verbetering en streefcijfers voor de vermindering van de afvalproductie en de toename van hergebruik en recycling.

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met een certificaat van [EU Ecolabel voor bedrukt papier, kantoomateriaal van papier en draagtassen van papier \(Besluit 2020/1803\)](#) voldoen in elk geval.
- ISO 14001-certificaat, indien het afvalbeheer in de ISO 14001-certificering voor de productielocatie(s) voldoende wordt behandeld. EMAS-certificaat, indien het afvalbeheer voor de productielocatie(s) in de EMAS-milieuverklaring van het bedrijf is gedocumenteerd, of een gelijkwaardig certificaat.
- Een verklaring van de inschrijver, samen met (een omschrijving van) de goedgekeurde afvalbeheerprocedures.
- Een afvalbeheerplan voor de betrokken sites, ev. met documentatie van eventuele (onder)aannemers voor het afvalbeheer.
- Of gelijkwaardig.

1.5 Isopropylalcohol

1.5.1 Grenswaarden aan isopropylalcoholgehalte

Bij offsetdrukwerk zonder UV-inkten door middel van vellenoffsetdrukwerk, smalbaanrotatiedruk of rotatiedruk geldt dat het vochtwater dat gebruikt wordt voor de productie van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk, een maximaal isopropylalcoholgehalte (IPA-gehalte) heeft van:

- indien het vellenoffsetdrukproces wordt toegepast: 5 vol.%;
- indien het rotatie-offsetdrukproces wordt toegepast: 3 vol.%;
- indien het smalbaanrotatie-offsetdrukproces wordt toegepast: 5 vol.%.

Bij offsetdrukwerk met UV-inkten door middel van smalbaanrotatie geldt dat het vochtwater dat gebruikt wordt voor de productie van het in het kader van deze aanbesteding te leveren drukwerk, een maximaal isopropylalcoholgehalte (IPA-gehalte) heeft van 7 vol.%.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Grafmediabedrijven dienen op grond van de Arboregeling, zoals verder uitgewerkt in de arbo-

catalogus grafimedia, per pers en minimaal per kwartaal het IPA-verbruik vast te leggen in een oplosmiddelenboekhouding. Hierin kan het IPA-gebruik per opdracht worden geregistreerd.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Kopie van de oplosmiddelenboekhouding, als bewijs voor het gehanteerde IPA-percentages bij het te leveren drukwerk.
- Of gelijkwaardig.

1.6 Recycleerbaarheid

1.6.1 Producten zijn verplicht verpulpbaar

Het product moet opnieuw kunnen worden verpulpt, en:

- Natsterktemiddelen mogen niet worden gebruikt, behalve voor draagtassen van papier en pakpapier, waarin zij alleen mogen worden gebruikt als kan worden aangetoond dat het product opnieuw kan worden verpulpt.
- Lamineermiddelen, met inbegrip van polyetheen en/of polypropyleen, mogen uitsluitend worden gebruikt om de levensduur van het product met minstens één jaar verhogen. Deze producten omvatten boeken, opbergmappen, vouwmappen, (school)schriften, kalenders, notitieboekjes en agenda's. Tijdschriften, draagtassen van papier of pakpapier mogen niet worden gelamineerd. Dubbele laminering mag op geen enkel product worden toegepast.

Voor papieren kantoorartikelen geldt: wanneer een onderdeel van een product van papier eenvoudig te verwijderen is (bijvoorbeeld een metalen staaf in een hangmap, een bijlage in een tijdschrift, een kunststof omslag of een herbruikbare omslag van een (school)schrift), mag de verpulpbaarheidsstest zonder deze component worden uitgevoerd.

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met een certificaat van [EU Ecolabel voor bedrukt papier, kantooormateriaal van papier en draagtassen van papier \(Besluit 2020/1803\)](#) voldoen in elk geval.
- Als het te bedrukken product geen certificaat van EU Ecolabel voor bedrukt papier, kantooormateriaal van papier en draagtassen van papier draagt, dient de inschrijver voor specifieke productgroepen een verklaring te verstrekken waarin het volgende staat:
 - **Kantooormateriaal van papier:** er zijn geen natsterktemiddelen gebruikt. Indien er wel natsterktemiddelen zijn gebruikt voor draagtassen van papier en pakpapier toont de inschrijver aan dat het product opnieuw kan worden verpulpt, ondersteund door de resultaten van de testverslagen overeenkomstig de PTS-methode PTS-RH 021, het evaluatiesysteem ATICELCA 501 of gelijkwaardige standaardmethoden.
 - **Kranten, tijdschriften, draagtassen van papier, pakpapier of kantooormateriaal van papier:** er worden geen lamineermiddelen gebruikt. In andere gevallen verstrekt de inschrijver de resultaten van de testverslagen waaruit blijkt dat het product opnieuw kan worden verpulpt, overeenkomstig de PTS-methode PTS-RH 021, het evaluatiesysteem ATICELCA 501 of gelijkwaardige standaardmethoden die de bevoegde instantie heeft aanvaard.

- **Gelamineerde producten:** er is geen dubbele laminering toegepast.
- Of gelijkwaardig.

1.6.2 Verwijderbaarheid van kleefmiddelen scoort ten minste 71 op de EPRC-scorelijst

Dit criterium is van toepassing op bedrukt en te bedrukken papier, kantoorartikelen van papier en draagtassen van papier waarvoor kleefmiddelen zijn gebruikt. Op water gebaseerde kleefmiddelen hoeven niet aan dit criterium te voldoen.

De verwijderbaarheid van kleefmiddelen moet een score van ten minste 71 op de EPRC-scorelijst hebben (te downloaden van de [European Paper Recycling Council](#)).

Voor drukgevoelige kleefmiddelen geldt dat de verwijderbaarheidsscore op de EPRC-scorelijst ten minste positief moet zijn.

Toepassingen van kleefmiddelen die zijn vermeld in de bijlage bij de “Assessment of Printing Product Recyclingability, Scorecard for Removability of Adhesive Applications” worden geacht in overeenstemming te zijn met de eis.

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met een certificaat van [EU Ecolabel voor bedrukt papier, kantooormateriaal van papier en draagtassen van papier \(Besluit 2020/1803\)](#) voldoen in elk geval.
- Een verklaring dat de scorelijst van de verwijderbaarheid van kleefmiddelen voldoet aan de richtlijnen van de European Paper Recycling Council (EPRC). De verklaring wordt ondersteund met testresultaten overeenkomstig met de INGEBE-methode 12 of gelijkwaardige standaardmethoden.
- Voor op water gebaseerde kleefmiddelen:
 - documentatie waaruit blijkt dat de in het product gebruikte lijm op waterbasis is; of
 - het veiligheidsinformatieblad van het kleefmiddel als dat aangeeft dat het in het product gebruikte kleefmiddel op water is gebaseerd.
- Of gelijkwaardig.

1.6.3 Ontinktbaarheid scoort ten minste 51 op de EPRC Deinkability Scorecard - Drukwerk

Dit criterium is van toepassing op bedrukt papier op basis van wit papier. Enveloppen hoeven niet aan dit criterium te voldoen.

De ontinktbaarheid moet worden aangetoond met de EPRC Deinkability Scorecard. Alle geanalyseerde individuele parameters moeten een positieve score hebben, met een eindscore van ten minste 51 op de EPRC Deinkability Scorecard (te downloaden van: [The recycling process – European Paper Recycling Council](#)).

De druktechnologieën of drukinkten moeten worden getest op de papiersoorten die in een product worden gebruikt. Het testcertificaat kan worden gebruikt voor afdrukken met dezelfde inkt op hetzelfde type substraat als de inkt ten minste dezelfde oppervlakte als op het geteste product bestrijkt.

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met een certificaat van [EU Ecolabel voor bedrukt papier, kantooormateriaal van papier en draagtassen van papier \(Besluit 2020/1803\)](#) voldoen in elk geval. Let op, wanneer deze artikelen met EU Ecolabel worden nabedrukt, dan geldt het EU Ecolabel niet voor die nabedrukking.
- Een verklaring dat de scorelijst van de ontinktbaarheid voldoet aan de richtlijnen van de European Paper Recycling Council (EPRC). De verklaring wordt ondersteund met testresultaten overeenkomstig met de INGEDE-methode 11 of gelijkwaardige standaardmethoden.
- Of gelijkwaardig.

1.7 Offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk

1.7.1 Geen schadelijke stoffen in inkt, verfstoffen, vernis, toevoegingen, reinigingsmiddelen en oplosmiddelen

Voor offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk geldt dat, voor het in het kader van de opdracht te leveren drukwerk, geen inkten, verfstoffen, vernis, toevoegingen, reinigingsmiddelen of oplosmiddelen mogen worden gebruikt die geclassificeerd zijn met één of meerdere van de H-zinnen: H300, H301, H310, H311, H330, H331, H340, H341, H350, H350i, H351, H360F, H360FD, H360Fd, H360Df, H361f, H361d, H361fd, H362, H370, H371, H372, H373, H400, H410, H411, H412, H413, EUH059, EUH029, EUH031, EUH032 en EUH070. Als uitzondering op deze eis geldt dat UV-inkten en UV-vernissen geclassificeerd mogen zijn met H412.

Mogelijke bewijsmiddelen

- EU Ecolabel of Nordic Swan keurmerk, of gelijkwaardig keurmerk.
- Veiligheidsinformatiebladen, technische specificaties of andere documentatie, waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Of gelijkwaardig.

1.7.2 Grenzen aan schadelijke stoffen APEO, halogenen en ftalaten, biocides

Voor offsetdrukwerk en/of digitaal printwerk geldt dat de toegepaste inkt, toners, lijm, reinigingsmiddelen of andere chemicaliën bij het vervaardigen van het te leveren drukwerk niet mogen bevatten:

- Alkylfenoethoxylaten (APEO).

- Halogenen, met uitzondering van biocides met halogenen, met één of meerdere van de H-zinnen: H300, H301, H304, H310, H311, H330, H331, H340, H341, H350, H350i, H351, H360F, H360FD, H360Fd, H360Df, H361f, H361d, H361fd, H362, H370, H371, H372, H373, H400, H410, H411, H412, H413, EUH059, EUH029, EUH031, EUH032 en EUH070.
- Ftalaten met de H-zinnen: H360F, H360D en H361f.
- Biocides, inclusief biocides met halogenen, met een log Pow (octanol/waterverdelingscoëfficiënt) $\geq 3,0$ of een experimenteel bepaalde bioconcentratiefactor (BCF) > 100 .

Mogelijke bewijsmiddelen

- EU Ecolabel of Nordic Swan keurmerk, of gelijkwaardig keurmerk.
- Veiligheidsinformatiebladen, technische specificaties of andere documentatie, waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Of gelijkwaardig.

1.7.3 Verplichte toelichting op verpakkingskeuze volgens Essentiële Eisen

De inschrijver dient een toelichting te geven op de verpakkingskeuze, waarbij hij aansluit bij de [Essentiële Eisen](#) die uit de Europese Richtlijn Verpakkingen en het Besluit beheer verpakkingen voortkomen. In de toelichting wordt ingegaan op:

1. De onderbouwing voor de verpakkingskeuze.
2. De wijze waarop u toetst of uw keuze voor verpakkingen de meest optimale is vanuit milieu oogpunt, bijvoorbeeld met behulp van de normen NEN-EN 13427 tot en met NEN-EN 13430 of een eigen beoordelingskader.
3. Welke maatregelen zijn uitgevoerd en nog zullen worden genomen, om het volume en gewicht van de verpakking zo klein mogelijk te laten zijn en daarbij wel aan de functionele eisen op gebied van veiligheid, hygiëne en aanvaardbaarheid voor het verpakte product te blijven voldoen.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Bewijsstuk waaruit blijkt dat de normen NEN-EN 13427 tot en met NEN-EN 13430 zijn toegepast door inschrijver en/of zijn toeleverancier. Daarmee sluit de keuze voor verpakkingen in elk geval aan bij de Essentiële Eisen.
- Of document waaruit blijkt dat een passend ander/eigen beoordelingskader is toegepast.
- Of gelijkwaardig.

2 Papier

2.1 Vezels

2.1.1 70% van het vezelmateriaal uit duurzaam beheerde bossen of gerecycled materiaal

De vezelgrondstof mag uit gerecyclede of primaire vezels bestaan. Primaire vezels mogen niet afkomstig zijn van genetisch gemodificeerde soorten. Voor alle vezels zijn geldige handelsketencertificaten vereist van onafhankelijke certificatiesystemen zoals Forest Stewardship Council ([FSC](#)), het Programme for the Endorsement of Forest Certification ([PEFC](#)) of gelijkwaardig, of leveringsbonnen van papier voor recycling volgens [EN 643](#).

Minstens 70% van het vezelmateriaal voor het product moet komen uit duurzaam beheerde bossen, gecertificeerd door onafhankelijke handelsketenregelingen, en/of moet gerecycled materiaal zijn. Hergebruik van afvalmateriaal in het papierproductieproces (papieruitval van papierfabrieken (zelf geproduceerd of ingekocht) is uitgesloten van de berekening van gerecyclede vezels. Ongecertificeerd primair materiaal moet afkomstig zijn van legale bronnen en voldoen aan controle-eisen.

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op de [website van PIANOo](#). Producten met de volgende keurmerken voldoen in elk geval aan deze eis:
 - [EU Ecolabel voor bedrukt papier, kantoomateriaal van papier en draagtassen van papier \(Besluit 2020/1803\)](#);
 - [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Besluit 2019/70\)](#), inclusief documentatie die aantoont dat het papier voor het desbetreffende kantoorartikel wordt gebruikt;
 - [Nordic Swan](#) Copy and printing paper;
 - [Blue Angel](#) Recycled paper of [Blue Angel](#) Environmentally Friendly Printing Papers;
 - FSC, PEFC.
- Of gelijkwaardig.

2.2 Bleken van pulp

2.2.1 Gebruik van elementair chloor verboden bij het bleken van pulp

Deze eis geldt voor pulp- en papierfabrikanten. Pulp moet gebleekt zijn zonder gebruik van elementair chloor (ECF) of geheel zonder chloor (TCF). Chloorgas mag niet als bleekmiddel worden gebruikt. Deze eis geldt niet voor het gebruik van chloorgas in samenhang met de productie en de toepassing van chloordioxide, omdat dit een milieuvriendelijker alternatief is dan het direct gebruik van chloorgas.

Hoewel deze eis ook van toepassing is op het bleken van gerecyclede vezels, wordt aanvaard dat de vezels in hun vorige levenscyclus met chloorgas kunnen zijn gebleekt.

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met de volgende keurmerken voldoen in elk geval aan deze eis:
 - [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Besluit 2019/70\)](#);
 - [Nordic Swan](#) Copy and printing paper;

- [Blue Angel](#) Recycled paper of [Blue Angel](#) Environmentally Friendly Printing Papers.
- Of gelijkwaardig.

2.3 Emissies naar water en lucht

2.3.1 Grenswaarde CO₂-uitstoot - Papierproductie

Het productieproces van pulp en grafisch papier voldoet aan de maximale CO₂-emissies zoals gedefinieerd in criterium 1(c) van het [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Bijlage I van Besluit \(EU\) 2019/70 van de Commissie\)](#).

Voor papier dat uit een combinatie van chemische pulp, gerecyclede pulp en mechanische pulp wordt gemaakt, wordt een gewogen grenswaarde berekend op basis van het aandeel van elke pulpsoort in het mengsel. De werkelijke emissiewaarde wordt berekend als de som van de emissies van de pulp- en papierproductie, gelet op het mengsel van de gebruikte pulpsoorten. De CO₂-emissies per ton product moeten worden berekend conform de in het [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Besluit \(EU\) 2019/70\)](#) beschreven afbakening en methodiek.

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met het EU Ecolabel voor grafisch papier (Besluit 2019/70) voldoen in elk geval aan de genoemde grenswaarden.
- Berekeningen van de CO₂-emissie en onderbouwing van de papierproducent conform de methodiek in het [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Besluit 2019/70\)](#).
- Of gelijkwaardig.

2.4 Energieverbruik

2.4.1 Maximaal energieverbruik volgens EU Ecolabel - Papierproductie

De energie die wordt verbruikt bij de productie van papier moet voldoen aan het maximale energieverbruik (elektriciteit en brandstof) zoals gedefinieerd in criterium 2 van het [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Bijlage I van Besluit \(EU\) 2019/70 van de Commissie\)](#).

Mogelijke bewijsmiddelen

- (Geldig) certificaat van een ISO type I milieukeurmerk, waarvan de eisen overeenkomen met de in dit criterium gestelde eisen, of een gelijkwaardig certificaat. Meer informatie over ISO type I milieukeurmerken is te vinden op [de website van PIANOo](#). Producten met de volgende keurmerken voldoen in elk geval aan deze eis:
 - [EU Ecolabel voor grafisch papier \(Besluit 2019/70\)](#);
 - Nordic Ecolabel copy and printing paper, maar alleen als de som van de punten voor elektriciteit en brandstof niet hoger is dan 2,5 (conform het EU Ecolabel criterium 2). Om dit aan te tonen dient de berekening te worden meegestuurd.
- Of gelijkwaardig.